

J.A.M. Ruygt
Telefoon 45

PIJNACKER
vlielandseweg 43

Lollar 8 Augustus 1943

U moet me maar niet kwalijk nemen dat ik U nu pas een brief schrijf, want waar ik terecht gekomen ben is gewoon niet mooi meer, en dan nog op wat voor een manier. Nadat ze ons de eerste nacht op het station van Frankfurt hebben laten zitten, werden we de volgende morgen volgens onze beroepen verdeeld. Toen er 15 kantoorbedienden gevraagd werden wist ik me daar bij te dringen maar helaas, had ik dat nu maar niet gedaan. ze hebben me nu met nog 20 andere hollandse hulparbeiders in een ijzergieterij gepoot. het werk is voor ons natuurlijk veel te zwaar. Ik werk buiten de fabriek. Zo goed als de gehele dag wagons lossen en laden. IJzer, zand, staal steenkolen, zink enz, allemaal van die zware rommel en dat dan nog 10 uur op een dag. s, Avonds ben ik dan ook zo'n beetje gebroken. Maar dat geeft allemaal niets, werken zal je voor de Fuhrer. Kreeg ik nu nog genoeg te eten, dan was het misschien nog om over te komen. Maar dat is veel te weinig. Wat we krijgen dat is wel goed, ofschoon de koolsoep ook niet ontbreekt. Vorige week kregen we het maar liefst 3 dagen achter elkaar. Eet dan je buik maar dik. Een uur later heb je dan weer honger. Slapen doe ik hier vlakbij de fabriek in een niet te groot lager. Behalve de 35 Hollanders zitten hier in dit lager nog 100 Fransen en een 30 Belgen. Russen en Russinnen werken er hier ook op de fabriek maar die hebben een apart lager en hebben het nog slechter als wij. Wat dat lager betreft nou dat is ook niet veel. Het is een krijgsgevangen kamp geweest. Het prikkeldraad zit er nog omheen. Het is veel te klein. Kastjes om onze spulletjes in op te bergen hebben we niet. Het is ook niet verdeeld in kamers of zo. Het zijn een paar lange zalen, waar we met zo'n 75 man 3 hoog naast elkaar pitten. We maken het dan onder elkaar maar zo gezellig mogelijk.

p.s. op mijn schrijven moet U maar niet te veel letten want ik zit in een ongemakkelijke houding in mijn koets (dit wil zoveel zeggen als mijn bed) Aboittoir.

Het enigste wat hier goed is, is het bier. Daar maak ik dan ook wel het nodige gebruik van. Elke 2 glazen bier is toch weer een boterham zullen we maar denken.

Wassen moeten we natuurlijk ook zelf doen. Dat is me anders ook een hele puzzle. Ik voor mij weet tenminste niet hoe ik mijn spulletjes weer schoon moet krijgen. Maar afijn daar is misschien nog wel wat op te vinden.

Dus erg best getroffen heb ik 't niet maar we zullen maar hopen dat het gauw afgelopen is. De 3de Zondag in September begint de voetbalcompetitie weer niet waar, dus dan moet ik weer thuis zijn. Ik zal er tenminste maar alvast Urlaub voor gaan vragen.

Hoe is 't verder zo in Pijnacker?. Zijn al de andere voetbal vrienden nog in Holland gebleven of zijn die ook al de sigaar?.

Nu schei ik er maar weer uit, want ik heb reuze veel slaap en morgenochtend om 5 uur komt de fabriekspolitie weer met z'n "aufstehen" . die olienoot zou ik ook wel eens een tik op z'n hoofd willen geven.

Aan al mijn kameraden wilt U wel de groeten doen. Ook met Uw vrouw en Uw kinderen het allerbeste.

Hartelijke groeten Johny Onttetterend.
No 409 Lager Logano, Lollar bei Gieszen

Aboittoir!

Kassel 3 September 1943

Beste Frank,

Eindelijk eens even tijd om je een woordje te schrijven, het is wel een beetje laat maar ik zeg maar zo, beter laat dan nooit, vind je ook niet Frank. Ik heb tot nog toe haast geen tijd gehad want ik heb het hier zo druk als een baasje. Ja dat komt zo, het is de hele dag werken van s,morgens 7 uur tot s,avonds 6 uur en dan moet ik nog drie kwartier lopen, dus dan zie je wel hoeveel tijd ik over hebt s,avonds. Als ik zo om 7 uur thuis ben s,avonds, heb je niet altijd tijd om te schrijven dat begrijpt je wel hè. Want je moet de was hier ook zelf bijhouden en dat is ook nog al wat hoor. Hup. Oliveo.

Nu je weet misschien al van thuis waar ik terecht gekomen was. Ik zit hier n.l. in Kassel een flinke stad hoor en allemaal fabrieken en het werk dat ik hier doet dat weet je misschien ook wel, nu ik zit hier in het bouwbedrijf en het werk dat gaat hier nog al, je hoeft niet hard te werken maar het is maar goed ook hoor, want daar krijg je hier geen eten naar. Ik kreeg vanavond weer eens post uit Holland. Een brief van mijn meisje en van Piet Kouwenhoven en een van mijn Leeraar van de Middenstand cursus, dus je ziet wel dat de post nu wel een beetje gaat. In het begin was het wel hopeloos hoor. De eerste 6 weken heb ik niets gehoord maar nu gaat het aardig. Piet Kouwenhoven gaf mij ook nog de nieuwe opstelling van het nieuwe eerste elftal op. ik vind dat het nog al gaat. Er zijn wel een paar versterkingen bij, maar voor de rest vind ik dat het nog al een beetje gaat. Het 1ste elftal is anders wel erg gehandicapt vind je ook niet Frank. Want er zijn er nu 7 naar Duitsland geloof ik, want Piet Kouwenhoven schreef ook nog dat Jan Ruigrok de 10de augustus weg moest. Als je zijn adres weet Frank dan moet je het is opsturen. Ik heb vanavond nog naar Henk Hoogendijk en Piet Oosterman geschreven. Daar heb ik al een paar keer een brief naar geschreven en van ontvangen. En van de week heb ik naar Leo de Leeuw geschreven. Hup. Holland.

Ik ben verleden week bij Leo op bezoek geweest en nu komt hij een Zondag weer bij mij op visite. Nu we kunnen het aardig met elkaar vinden hoor. Hoe bestaat het hè Frank dat Leo zo dicht bij mijn zit hè. Het is anderhalf uur treinen dus dat gaat wel hè. Je hebt zeker van Leo ook al een brief ontvangen hè. Ja hij zei het tenminste tegen me verleden week dat hij een brief naar Jou geschreven had. Jan Ruigt daar heb ik ook al een keer naar geschreven en een brief terug ontvangen, maar Jan die had het niet best naar zijn zin schreef hij. Hij zat in een ijzergieterij schreef hij en moest de hele dag dat zware ijzer tillen en dragen en vooral Jan die altijd op het kantoor gezeten hebt, die zal het helemaal wel niet meevallen. Maar we zullen maar hopen dat we weer gauw terug zijn hè Frank. Ik geloof dat er nu een beetje tekening in begint te komen. Want ik las de krant vanavond nu daar stond weer aardig wat in, maar de Radio daar hoor ik natuurlijk niets van hè. Wat zal dat een feest zijn Frank als het hele eerste elftal weer goed percent zal wezen. We zouden er eerst eens een gezellige avond van maken rekt daar maar op hoor, dat de stukken er af vliegen Frank. Ik heb hier ook al een paar keer gevoetbald, maar de laatste weken is het hier s,Zondags erg slecht weer hoor, is het in Holland ook zulk slecht weer. O Frank, Piet Kouwenhoven schreef ook nog dat ons Voetbalveld zo naar de donder geholpen was, door die pulp-ossen. Dat je die krenge er niet afslaat Frank. Je hoeft er niet bang van te zijn hoor, dat ben ik ook niet meer hoor. Ik ben per ongeluk aan de verkeerde kant beginnen te schrijven, maar ik zal de kantjes wel nummeren dan vind je het wel hè. Hoe gaat het verders Frank met vrouw en kinderen, ik hoop maar van goed. Je doet ze allemaal maar de groeten van me. En naar mijn schrijven moet je maar niet kijken hoor, want dat laat wel iets te wensen over Frank, maar ik heb ook al drie brieven geschreven dus je begrijpt hoe dat gaat. Nu Frank je schrijft maar eens gauw terug als je tijd hebt. Want je zal het ook wel druk hebben met schrijven naar al die jongens. Nu nogmaals de Allerbeste Groeten van je Vriend en Kameraad Kees. TOT KIJK.

C.A. Schuring, Wohnlager X Stube 284(oder484) Simmerhäuserstrasse, Kassel-Hessen.

3 October '43

In de eerste plaats mijn hartelijke dank voor dat fijne verslag dat ik deze week van de wedstrijd Oliveo-K.R.V.C. ontvangen heb. Het was de eerste wedstrijd en ik vind het geen slecht begin ondanks dat er met 4-1 verloren werd. We zitten anders in een zware afdeling, vind u ook niet. Hoewel we gerust aan kunnen nemen dat die andere elftallen ook wel een beetje met spelers tekort zitten. H.P.S.V. uitgezonderd natuurlijk. Maar we hoeven toch vast niet onderaan te komen. Er is anders in het elftal iets veranderd zeg, vooral met Wout als rechts buiten was een verrassing voor mij. Maar ik geloof dat hij daar toch niet slecht staat, hij kan goed plaatsen en daar kan Tinus misschien wel voordeel aan hebben. Alleen is hij te langzaam. En dan met Sjaak Smit naast hem, die is snel, zal het wel eens niet kloppen. Dat Steef zijn schoenen voor de zoveelste keer weer opgezocht heeft doet mij genoeg, een bewijs van een goed sportman. Hij zal zijn mannetje wel staan, hij heeft ons eerste doelpunt gemaakt en dat het niet de laatste zal zijn. Dat onze middenlinie totaal uitgespeeld was dat is iets dat kan ik ze niet vergeven, maar het valt niet mee om op een glad veld te spelen zullen we maar denken. De Bruine had zijn weertje en speelde goed. Weet u wat ik raar vind. Ik heb het genoeg van o.a. de groeten te ontvangen van Jan Ruigrok en die zie ik heel niet op de opstelling, hoe zit dat eigenlijk. Ziezo ik heb mijn commentaar over de wedstrijd geleverd, klopt het een beetje.

Met mij gaat het naar omstandigheden heel goed, het eten is hier heel goed en het werk is ook wel om uit te houden. Het enigste waar ik een beetje mee in mijn maag zit is dat; het arbeidsambt wil me begin November weer terugsturen naar Frankfurt, daar heb ik het heel niet op, maar mijn baas zegt dat hij mij zo maar niet afgeeft, die heeft in de winter juist de meeste arbeid, enfin ik zal wel zien. Het liefst kwam ik maar weer gauw naar jullie dat kun je wel begrijpen.

Weet je wat ik niet snap, u schrijft; enfin het is gauw een October wat jullie; wat beduid dat. U verwacht ons gauw thuis, nou ik heb ook zo'n idee Frank en u kan er van op aan dat ik dan mijn plaats in het elftal dubbel waard ben. Nu weet ik hoe het kwam dat ik de laatste tijd slecht op dreef was, ik ben nu in een conditie nou dat belooft kapotte netten. Weet u wat u mij eens schrijven moet, het adres van Henk Hoogendijk, leeft die eigenlijk nog?. ik ben zo langzamerhand uitgepraat. Is Mijnheer Horsten er ook bij, doet u hem de groeten van mij en zeg hem dat hij als ik terug ben een goeie maat krijgt zodat we menige keper tot wanhoop kunnen brengen en vergeet ook Jan Ruigrok niet en Wim Rullens, zijn brief heb ik niet gekregen die is niet verder dan de grens gekomen, jammer. En dan uw vrouw en Lenie niet te vergeten, maar de laatste zal wel liever een glimlach of een knipoogje van Tinus hebben denk ik zo. Zie zo ik eindig nu echt met de hartelijke groeten van uw beste vriend Nico
p.s. is er bij jullie ook zo veel luchtalarm

J.A.M. Ruigt
Telefoon 45

Pijnacker
vlielandseweg 43

Lollar 10 October 1943
ontv 2 Nov.

Beste Frank en Riet,

Sinds ik U mijn eerste brief geschreven heb, ben ik op verschillende punten vooruit gegaan. Op de eerste plaats mijn werk. Nadat ik nu 2 maanden zowat krom heb moeten werken, heb ik nu een best baantje. Ik sta nu als leerling in de draaijerij. Ik had natuurlijk niets geen benul van een draaibank maar dat mocht hem niet hinderen. Als ik maar Duits kon zouden ze mij dat wel leeren. Nou het is een best jobbie. Elke dag moet ik wat anders draaien dus ik hoef niet dag in dag uit dezelfde handelingen te doen en dat is ook een hoop waard. Het enigste nadeel met het vorige werk is dat ik nu 59 pfennig per uur verdien tegen 85 eerst. Maar dat kan me minder bommen. Ik heb nu in ieder geval mooi licht werk. Op de 2de plaats ben ik vooruitgegaan wat huisvesting betreft. Zoals ik U al geschreven had sliep ik eerst in een barak die voor krijgsgevangenen bestemd was. Rondom prikkeldraad, tralies voor de ramen enz. Nieuwe barakken waren toen al in aanbouw. Nu zijn er van de week een paar honderd macaroni eters gekomen. Wij moesten hals over kop naar de nieuwe barakken verhuizen. Wij waren onder dak maar daar was ook alles mee gezegd. Er was nog geen licht in, geen w.c., geen water, geen kachel, zelfs geen bedden. Maar die hadden we ontetterend rap in elkaar getimmerd. Kachel hebben we nu ook en licht in en de w.c. is in aanbouw, dus zo lang gaan we dan maar niet naar no. 100 (op het ogenblik lopen we maar een eind 't veld in !). Op de 3de plaats zit ik nu wat ruimer in mijn bikken. Ik heb namelijk 2 leveranciers; Kees en Leo. Als ik het zo nu kan houden dan kom ik wel door die paar maandjes heen. Of zou het nog langer duren. Hier zijn we nog optimistisch.

Onze gezamenlijke briefkaart uit Kassel zult U wel ontvangen hebben. Vorige week Zaterdagmiddag ben ik hem naar Kassel gepiept. Ik heb van 4 tot 8 uur in de trein moeten zitten (125 km). Ik dorst namelijk geen sneltrein te nemen want die worden gecontroleerd, en dat moet ik héééélemaal niet hebben. Ik heb in Kassel echter een gezellige avond gehad en Zondags kwam Leo ook nog. Nu ontbreekte alleen gekke Henkie nog, dan was het spul compleet geweest. Wat die goozerd tussen 2 haakjes uitvoerd mag Joost weten. Hij heeft me geschreven dat die niets anders doet dan wijn drinken maar voor de rest hoor ik niets. Op Kassel terug gekomen: ik heb het er reuze naar mijn zin gehad. We hebben de hele middag gegeten en gepraat over die gezellige dagen in Holland en avonden en nachten bij U doorgebracht. Maar die dagen komen weer.

Van de week heb ik Uw brief van 12 September ontvangen, over de nederlaag van K.R.V.C. In de krant las ik de uitslagen tegen H.P.S.V. en Transvalia. Als ik nu nog zo'n uitslag zie ga ik onmiddellijk naar de directie om verlof. Dat gaat er zo maar niet. Aangezien ik nog veel moet schrijven vanavond laat ik het hier maar bij. Op een andere keer zal ik nog wel eens iets van me laten horen.

Beste groeten aan al de Oliveanen en Zaterdagavondclubbers van
Johnny Ontetterend (de eerste uitslag is nu een overwinning niet)

Beste Frank

6-10-'43
ontv. 16/10 '43

Ik zal gauw nog `n paar woorden naar u schrijven, want dat is alweer `n tijd geleden. Ik zit nu al weer 7 weken in Duitsland na me tweede verlof. Nu ben ik op tijd terug gekomen, want ik was het stokje nog niet vergeten en om er nog een keer met te krijgen daar had ik weinig van terug, daarom ben ik maar op tijd terug gegaan. Het afscheid nemen is wel hard maar daar kom je wel overheen. Nu Frank ik maak het best en ik hoop dat het met u ook zoo is.

Wij kennen ons hier nog al aardig vermaken, we hebben een piano gekocht en we dansen hier met de jongens onder elkaar dat ga ook, ja met de meisjes ga natuurlijk beter en lekkerder, maar die zijn er niet maar we hebben toch de grootste lol. We zetten hier tusschen bijen de tent overend, dat is niet mooi meer.

Frank ik heb `n Zondag voor `t eerst `n wedstrijd gevoetbald in Duitsland. De jongens hebben `n elftal opgericht van Ardeld en nu kwamen zei `n paar spelers tekort, om `n sterk elftal bij elkaar te zoeken, dus ze wouwen mij proberen, ik zei nou dat is goed, maar ik heb geen voetbalschoenen, toen kreeg ik per geluk `n paar schoenen hier van `n kameraad waar ik elke Zondag met in de kerk zat. Het hele lager hoorde dat ik mocht voetballen, ze hebben mij gepest, het was nou jongens nou zullen we van Schijndel zien voetballen en ik deed er een schepje op, ik zei ken jullie Bakhuis, nou daar ben ik een broertje van. Het was Zondagmorgen en ik kon niet eten van de zenuwen, dat ik weer `n wedstrijd kon spelen en het hele lager ging mee kijken om die wedstrijd te zien tegen de Fransen, dus het was Holland-Frankrijk. Toen de Hollanders op `t groene laken stapten ging er een hoera-tje op dat was niet mooi meer. De wedstrijd begon en de Fransen waren sterk in de meerderheid, ze speelden stukken beter dan de Hollanders. Maar de achterhoede hield goede stand. Ik liep linksbinnen en de linksbuiten was een speler uit Delfia D.V.K. dat was `n goede speler daar kon ik aardig mee spelen, die andere in de voorhoede dat was totaal niets. Wij waren 20 minuten aan `t spelen en `t stond nog 0-0 er werd `n bal naar de linksbuiten geschoten en die kon `t alleen niet mannen hij schiet `n tikje naar binnen, ik neem de bal mee en ik word door twee spelers gehaakt, ik blijf in me evenwicht en ik kan net de bal `n punter geven tusschen de paal en de kieper in 1-0 voor Holland, ik gaf Holland de leiding met 1-0 voorsprong, maar de Fransen lieten het er niet bij zitten. Na 7 minuten maakte de Fransen gelijkspel. Zoo is het gebleven tot de rust toe. Na de rust zetten de Fransen er `n schepje op, in tijd van vijf minuten stonden wij met 3-1 achter

`n kwartier later kregen wij `n aanval, ik had me eigen vrij opgesteld ik stond 25 meter van `t doel af en ik schoot onhoudbaar in, nee Frank `n schitterend doelpunt wat was die hard, Bakhuis was er niks bij en toen de Fransen nog twee toen was het 5-2 toen was het einde met een verdiende overwinning van de Fransen. Nou ik was het nog niet afgeleerd. Ik kwam het lager binnen toen hadden ze me hele bed versierd met bloemen en `n muziek van heb ik jou daar, geweldig, ik werd gehuldigd dat was niet leuk meer. Ik heb om voetbalschoenen geschreven misschien weet u er nog `n paar, dan leer ik `t voetballen vast niet af, dan kan ik misschien nog `n competitiewedstrijd mee spelen. Oliveo heb er nu drie verloren he, ik heb het gelezen in de krant, ik hou het goed bij.

De hartelijke groeten van je vriend, Martien.

17 oct '43

Beste Vriend

Deze week heb ik een verslag van de wedstrijd tegen de politie van u ontvangen. Daar was ik erg nieuwsgierig naar. 10-0 zoiets had ik wel gedacht. Ik kan goed merken dat u met opstellingen voor grote moeilijkheden zit. Ik bewonder u ten zeerste om uw doorzettingsvermogen om iedere zondag steeds weer een elftal in het veld te brengen. Het is geen kunst om 11 man bij elkaar te trommelen, dat kan ik ook. ik weet niet goed hoe ik dat schrijven moet want ik ben geen goed schrijver, beter kan ik het vertellen. Maar als ik het eerste en het tweede bekijk kan ik genoeg zien. Is het tweede nog van klasse verlaagd, ik hoop van wel, als er dan enige wedstrijden gewonnen worden dan blijft de morele stemming goed. Ik vind het fijn dat onze junioren met 4-1 gewonnen hebben. Niet zo zeer de wedstrijd maar omdat we junioren hebben. Als een vereniging die niet heeft gaat die op de fles. Maar v.d.Burg na de krieg zal het anders worden, als we allen terug zijn, een man of 7, allen vanzelf jonge krachten en met training zullen we Oliveo op de plaats zetten die ze waard is. Het zal aan mij niet liggen, dat zal u merken. Hoe is het verders, bij jullie ook zo veel vliegtuigen. Van de week was het hier bal en kwamen er Donderdag middag enigen over circa 250, op een gegeven ogenblik kwamen er een berg Duitse jagers, toen begon het feest. Ik heb nog nooit zo iets gezien. Vier zijn er hier naar beneden gegaan van beide zijde 2, eerlijk gedeeld vind u ook niet. Hoe is het met de krieg, is die zowat al uit, ik ben het hier allang zat. Nu ik scheid uit, doet u ze allen de groeten van mij ook Tinus, Willem Rullens enfin de hele koppel.

Nou daaaaag de recht hartelijke groeten

Van uw vriend Nico.

Ook uw vrouw en Leni (kijkt Tinus niet) de groeten van mij

P.S. uw verslagen zend ik door
naar mijn vader die heeft
veel interesse daar voor

Main Gustavsburg

Dinsdag 30-11 '43

Ontv. 16/12

Beste Frank

Ik wil eens even een kreet laten horen uit het verre Oosten. Ik werk nog steeds vrijwillig bij me grote buurman. Het zint mij net als de andere jongens heel goed. Allereerst zal ik U even bedanken voor mijn rokerij. Eerst rookten ik niet veel maar nu rook je voor de honger. Want al heb ik eten genoeg van mijn pakketten. Het klaarmaken wil ook wat zeggen. Want allemaal willen we koken. Al krijgen we eten genoeg. Het is op het ogenblik waar ik ben treurig. Als je geen boer heb waar je aardappels kan kopen. En het is voor velen jongens die uit de stad komen moeilijk om een pakket te sturen., die gaan hier kapot. Zonder overdrijving. Als ik weer een pakket naar huis stuur met kapot goed, doe ik in een jampot mijn avondeten dan kunnen ze bij ons thuis eens zien wat we te eten krijgen. Ik slaap in een barak nou die barst van de vlooiën en de wandluizen, het is gewoon verschrikkelijk. Als je de planken van je krib weghaalt dan vang je toch altijd wat voor de andere middag in de soep. Ik heb tien dagen in bed gelegen met bloed vergift in mijn been. Vandaag ben ik weer gaan werken gelukkig want als ik nog twee weken in de kranken stübbe had moeten blijven hadden ze mij helemaal opgevreten. Nu ik zal nog wel eens snel schrijven maar nu ga ik slapen het is twaalf uur. doe de groeten aan heel Oliveo en probeer om de jongens bij elkaar te houden. Daag Wim

p.s. o ja, op mijn adres nog geen M A N staan. Dus geen Minder Als Niets
maar gewoon Main Gustavsburg Rosengarten lager C8

Duitsland

ontv. 10/11 '43

Zondagavond 7 uur

31-10-'43

Beste Frank

Ik zal eerst weer eens schrijven want ik maak er vandaag maar 'n schrijfdag van. Ik heb zoo in tijd van 14 dagen 5 brieven van u gehad over 't voetballen, het is wel jammer dat ik die brieven niet goed kan lezen, want 't is erg onduidelijk gedrukt, ik vind 't erg intresant dat ik die voetbal brieven krijgt, dan blijf ik toch 'n beetje op de hoogte want als ik weer voorgoed thuis komt, dan speel ik weer zoo voort mee, als u 't goed vind, dan zullen we proberen om Oliveo nog 'n paar klassen hoger op te voeren want dat trekt altijd nog 'n beetje meer publiek en de kassa word dikker. U moet maar eens een rekening schrijven wat u van me krijgt van contrebutie want ik ben nog steeds lid, wil u dan zoo goed wezen om de zaak op te tellen, dan schik ik de shag zoo voort. Ja, ik schrijf 't woord meschien wel verkeerd maar ik heb me woordenboek niet bij me.

Met mij gaat 't uitstekend we maggen niet mopperen, maar 't word hier ook slecht, we hebben 't nog tamelijk goed gehad de verschene 1 ½ jaar maar nu word alles schaars, we krijgen nu 7 pond aardappelen per week die vreet ik in ene keer op en groente is er helemaal niet meer, dus 't word honger lijden, nou niks aan te doen, deze maand heb ik nog genoeg.

Nou Frank ik hoop nog 'n Competitie wedstrijd mee te spelen, want ik blijf nu toch weer 'n beetje langer thuis als ik met verlof komt, dat is me beter bevallen dan de laatste keer, dan wil ik wel weer met die gummie knuppel hebben, dat is niet zoo slim, of als ik nou thuis komt dan is de oorlog afgelopen dat is nog beter. Frank het is vandaag goed weer om te voetballen, het is verdomd koud van de week, s,morgens 'n bonk mist en om 11 uur komt de zon door dan is 't heerlijk weer. Van Leo heb ik ook al 'n paar keer 'n brief gehad.

Frank ik heb gelachen om die bruine tegen Transvalia dat hij na de rust eerst de man nam en dan de bal dat had ik graag gezien, ik mag 't wel als 't een beetje fors gaat. Frank als 't kan druk die papieren voor mijn 'n beetje duidelijker want me ogen zijn toch niet al te best.

Ja Frank die wedstrijd tegen Delfia D.V.K. die zal wel spannend geweest zijn, ruststand 3-1 en dan met 4-3 winnen die is uit 't vuur gesleept dat kan je geloven, donnerwetter dat ik nou niet bij die voetbalwedstrijd bij kan wezen, dat ik nou net hier in dat belofte land moet blijven Donnerwetter nog 'n maal vervloekte mist om die ecke, vervloekte seisdrek. Ik kan vloeken wie de duivel das zaag ik tier. Aber jetz kommen die grose kamelen, en die kommen, dat duurt niet lange meer. Ja wij hebben 'n piano en om 8 uur gaan we dansen met de jongens onder elkaar.

Frank heb semara ook nog 'n doelpunt gezet met die rare lange ijgewijze benen, ik had me rot gelachen als ik 't gezien had en Jan Remmerswaal hoe speelde die nou, nou dat hij getrouwd is, nou is 't zeker helemaal 'n bram van een 'n speler, hard lopen en geen bal raken, maar in d'r tijd word 't nog wel wat, als eerst 't eerste kindje er maar is daar moet 't op aan, dan word 't 'n goeie voetballer, dat zaag ik tier, maar alle gekheid op een stokje ik zal je eerst Hartelijk feliciteren met je vrouw d'r verjaardag, u doet het wel voor mij he, ik denk er net aan. U zal wel heerlijk zitten borrelen en ik heb een gruwelijke dorst, want me aardappelen waren 'n beetje zout. Maar ik zal aanstonds wel 'n glaasje suregaat bier halen in 't Hotel de Blauwe stier. Ja Frank ik moet gaan eindigen met de Hartelijke groete aan de laden van Oliveo en Bestuur en vooral van je vriend Martien en tot 'n spoedig weerziens en tot wederschrijven.

Martien v Schijndel

5-11- '43

Beste Vriend

Heden morgen uw brief ontvangen met de stand van Oliveo1. hij was gedateerd op 21 October en ik heb hem gehad op 5 November. Deze week heb ik ook het verslag ontvangen van de match tegen D.D.V.K. moorddadig dat we die gewonnen hebben, het is er wel hard aan toegegaan anders. De Bruine heeft nu eenmaal ook altijd wat aan de hand, daar zal ik maar niets meer van schrijven, anders word ik nog kwaad ondanks dat ik zo ver zit. Maar de eerste 2 punten zijn binnen en dat is de hoofdzaak. Uw opstelling tegen D.V.C. die u er bij gezet hebt is goed, maar de rooie Frans middenvoor en Tinus spil heeft mij ten zeerste verwonderd. Er zal nog wel iets voor nodig geweest zijn om Tinus naar achter te zetten meen ik zo dat het is om een goede spil te krijgen. Het 2de is anders erg in de weer, vooral Cok schijnt het goed te doen. Dat Wim Rullens weer aanvoerder af is hoe bestaat het. Feliciteer Cok van mij, ik durf te wedden dat hij zo trots als een pauw is. Heeft u niet een paar onderscheidingen voor hem b.v. een paar ridderkruizen, die heeft hij wel verdiend. Maar alle gekheid op een stokje dat lijkt me toch niks hoor, het gaat nu goed zelfs zeer goed nu er een paar wedstrijden gewonnen worden, maar als er een paar verloren zijn zal ook Cok wel niet goed meer zijn en dan mag Wim het regiment wel weer aanvoeren (dat hoeft u Cok niet te vertellen). We zullen hopen dat zij ze allemaal winnen. Onze junioren doen het anders goed zeg. Dat vind ik fijn dan blijft de moed er goed in, en het is een aanmoediging voor andere jongens om te gaan voetballen. Zie zo Burg ik heb mijn critiek over de voetbal weer gegeven, geef uw oordeel maar eens.

Met mij gaat het best ik heb niet te klagen en rede om pessimisties te zijn zo als u schrijft van Henk Hoogendijk heb ik niet. U schrijft dat u denkt dat dit jaar de beslissing zal vallen. Hier kan ik daar niet zo veel van zeggen, maar dat het lang duurt geloof ik niet. Nee hoor pessimisties ben ik niet en word ik geloof ik niet ook "zit jij in de war". a.s. Zondag ga ik uit naar Frankfurt, het is een hele reis maar dat mag hem niet hinderen. Wim Reichholt en Kees Ruigrok staan aan het station zoals ze tenminste schrijven. Kees heb ik hier in Duitsland nog niet ontmoet dus ik ben nieuwsgierig. Verders zal ik proberen om met Kerstmis verlof te krijgen (of is het dan niet meer nodig) maar er is niet veel kans, ondanks zal ik toch een stevige poging wagen. Ik weet niet meer te vertellen dus staak ik maar. Doe al mijn vrienden de groeten van me. Ik verlang er naar om mijn voetbalschoenen weer op te zoeken, daaag

De hartelijke groeten

p.s. kan u niet voor een

goede keper zorgen voor na de krieg??????

Van uw vriend Nico

Göttingen 7 Nov. 1943
ontv. 30/11 '43

Beste Frank en Riet,

Zoo nu zal ik jullie weer eens een berichtje sturen. Hier is alles nog prima hoor en ik hoop van bij jullie ook.

Je brief van 11 Oct. (10 uur) heb ik de vorige week al ontvangen. Ik heb wel lang gewacht met je te schrijven, maar als ik je vertel dat ik sinds Woensdag voor een week dus, in 10 dagen minstens 25 brieven en twee pakjes heb ontvangen dan zie je zeker wel dat ik het erg druk heb en dan nog een loopgraaf maken. Gelukkig is dat ding nu af. Deze brief is de 5de vandaag die ik schrijf en bovendien nog 3 briefkaarten. Ik moet er nog een stuk of 5 schrijven waaronder een aan Bep, want die bewaar ik maar tot het laatst, want als ik eerst aan Bep ga schrijven dan kom ik voor de anderen tijd tekort.

Op dit ogenblik heb ik 5 verslagen en 2 brieven van je gehad Frank, maar de week tusschenruimte daar mankeerde nog wel eens wat aan. Vooral toen Hannover gebombardeerd was. Over het goede contact met Kees valt nog wel wat te zeggen. We kunnen niet bij elkaar komen Ik mag niet naar hem toe en hij mag niet reizen. Dat vind ik op het ogenblik wel het beroerdste. Ik zou dolgraag naar hem toegaan maar er is geen schijn van kans op. nu hoop ik maar dat het reisverbod van een van beide zijden opgeheven wordt. Je kunt gerust geloven als het zover is dat we rap bij elkaar zitten. Het is tenminste heel wat, wat Kees mee heeft moeten maken. Ik ben blij dat jullie Bep wat afleiding bezorgen en Tinus en Leni, uit de brieven van Bep merk ik wel dat ze goed op kan schieten met Leni, en Tinus schreef mij dat ook en dat ze dikwijls met hen mee gaat.

Nou Frank van studeren komt hier niets hoor. Ik heb er geen tijd voor. Roken ,stappen, naaien brieven schrijven en zoo af en toe eens een keertje uit (dat heb je ook nodig niet waar) dan merk je zeker wel dat er ergens anders geen tijd voor over blijft.

Jij schrijft wel over een spoedig einde Frank maar dit jaar zie je ons toch nog niet verschijnen. Hoe is de bride party met den kapelaan verlopen. Hebben jullie gezellig gekaart. Ik heb tenminste best zin om weer eens een lekker partijtje te bridgen.

Verder is er weinig te beleven . Alles is nog rustig en goed hier en ik hoop van bij jullie ook (dat is dubbel zie ik). gisterenavond hebben we tot 3 uur zitten kaarten en eten onder het genot van een lekker glaasje bier.

Ontvang jullie de allerhartelijkste groeten, ook voor Delft en Pijnacker van jullie vriend. Leo
Tot spoedig weerzien in Holland

We houden nog steeds goede moed.

We eten en drinken er nog steeds goed van mede dank zij de pakketjes

L.A. v.d. Leeuw, Gemeinschaftslager D2, Weenderlandstrasse 175, Göttingen

Wöllstein 16/11 '43
ontv 24/11 '43

Beste familie en vrienden

Heden heb ik van mijnheer v.d.Burg de competitie-stand van mijn elftal ontvangen. Ik zal u direct terug schrijven vooral daar er in die brief wat staat wat voor mij bestemd is. Het gaat met mijn gezondheid nog goed. Ik vind het fijn dat mijn elftal niet op de onderste plaats staat. Wij staan wel niet bij de kopgroep maar dat hoeft nu direct niet. De laatste jaren hangen wij altijd aan het onderste blok maar als het er dan weer op aan kwam wie de onderste plaats moest bezetten dan waren wij altijd weer zo vurig dat wij niet de hekkensluiters waren. Dat de gezelligheid uit de ploeg is dat neem ik aan. Wat hadden wij de vorige competitie toch een fijn elftal maar dat komt weer. het tweede elftal heeft ook een goede beurt gemaakt door met 9-5 van C.W.P. te winnen. Als onze junioren zo doorgaan dan krijgen we over een jaar of vier wel een goed elftal. U moet mij de opstellingen van onze juniorenelftallen ook eens sturen. Nu eens wat over het regeltje dat speciaal voor mij bestemd is. U moet nu niet denken dat ik met mijn kop op de grond loop. Mijn kop slingert wel eens een beetje maar dat is van de wijn en voor de rest dan staat hij nog recht. U schrijft dat u dat van Leo gehoord hebt. Wat die Leo voor een vent is weet ik niet maar ik geloof dat die een beetje leven in de brouerei wil houden. Eerst schrijft hij mij een brief dat ik met Duitse meisjes mee gaat. Ik schrijf hem natuurlijk direct een verontwaardigde brief terug en als antwoord krijg ik weer een brief dat het alleen maar pesterei was en dat hij het allemaal gefantaseerd had. Nu hebt hij u weer geschreven dat ik mijn kop laat hangen. Het is natuurlijk wel waar dat ik Zaterdags en Zondagavond veel liever bij u gezellig zit te kaarten maar dat ik nou direct mijn kop laat hangen dat is weer wat van Leo. Verleden week kreeg ik nog een brief van hem en toen vroeg die weer naar wijn. Nu ik zal hem wel wat sturen. Hij schreef ook dat hij niet veel om sterke drank gaf en dat hij beter wijn kon hebben. Dan moet hij toch geen wijn drinken want ik weet wel dat als je een fles uit drinkt je knap aan de slinger ben. Ja, u hebt ook wel gelijk dat er veel zijn die het minder hebben dan ik. Als ik alleen maar naar Tok kijk. Wat hebt die al veel meegemaakt. En Jan Ruigt heeft het ook niet al te best. Het is jammer dat juist mijn beste sportvrienden zo ver bij mij vandaan zitten. Maar ik heb al gedacht dat als ik met Kerstmis niet naar Holland ken, om dan Leo en Tok te gaan opzoeken, dan kan Jan Ruigt daar ook komen. Ik ben niet zo erg optimistisch als u dat het zo gauw afgelopen is maar daarbij verlies ik de moed niet. Wat het werk betreft, dat is erg verschillend. Verleden week heb ik in twee dagen weer 7000 flessen wijn van een kurk voorzien en nu zijn we aan het ontginnen. Bergen die zolang als de wereld bestaat nog niets op verbouwd is zijn we aan het gelijk maken en dan komen daar het volgend jaar weer druivenwingerd op. Ik ga eindigen met de beste wensen en groeten en tot een spoedig weerzien in Holland. U aller vriend, Henk

Verleden week heb ik nog een brief van
Tinus en Willem ontvangen maar ik heb
nog geen gelegenheid gehad om terug te schrijven
vele groeten aan alle Oliveo mannen

Hup Holland
Vooruit Oliveo
"Ouwe Taaie" is uit de mode
heb ik gehoord

Göttingen, 21 November 1943
Ontv 3/12 `43

Beste Vriend Frank.

Eindelijk weer eens een brief van vriend Kees. Ja ik hoop dat je het me niet kwalijk neemt, want ik heb natuurlijk de laatste tijd niet veel tijd gehad. Maar ik ben op het ogenblik bij Leo op visite en dacht ik, ik zal eens gauw een brief schrijven, want ik heb van U al zoveel brieven gehad. Ik zal op de eerste plaats U nog feliciteren met de verjaardag van U vrouw, want die was toen jarig. En feliciteerd ze maar van me en hoop als ik weer thuis ben er wel eens een borreltje op nemen. Ik heb Leo zijn pen zoals je misschien wel zult zien, want ik heb natuurlijk niets meer. Ja Frank dat was toen niet mooi meer zeg, dat bombardement. Ik heb nog nooit zoiets meegemaakt, zo'n herrie en dan alles kapot, vooral de 22 toen was het helemaal erg. Want mijn spullen zijn de eerste keer verbrand, maar toen vielen er niet zo erg veel brisant bommen. Op het ogenblik slapen we nog steeds in die tenten, maar er is spraken van dat we in een school komen. Nu dat zal wel opknappen, want die tenten die zijn nee niet betrekkelijk zo lekker, want het word nu knapjes koud. Ik heb me eigen van de week weer eens lekker verschoond want dat was na 3 October niet meer gebeurd, dus dat werd wel zachtjes aan tijd hè, Frank. Er was eerst nog al spraken van dat we naar huis mochten, maar op het ogenblik hoor ik er niet veel meer van, maar ik blijf toch altijd hopen dat ik zo onverwacht nog eens thuis ben dan zal ik nog eens een keertje mee voetballen Frank, want daar zou ik best weer eens een keertje zin in hebben zeg. Ik heb net zitten eten, nu dat smaakte best hoor aardappelen met jus en uitjes. Ik ken tenminste best voelen dat ik wat op hebt. Vanmiddag zijn we eerst een paar pilsjes wezen kopen en toen zijn we naar de Bioscoop geweest, nu dat was een aardige film hoor, we konden er best om lachen Frank. Ik was het zo zat in Kassel, dat ik dacht ik ga naar Leo, ik ben gisteren avond al gekomen, nu ga ik dadelijk om kwart voor acht naar Kassel, weer naar mijn eigen heimat. Nu het is hier een gezellig clubje hoor bij Leo in de Stube. Hij hebt het tot nog toe beter getroffen als ik hè, maar daarom maar niet getreurd, want er zal wel weer eens een andere tijd komen, denk je ook niet Frank.

Je moet maar niet naar mijn schrijven kijken want ik heb nog al een beetje haast zie je, want het is haast al tijd, maar je zal het toch nog wel kunnen lezen, geloof ik.

Hoe is het verders in Pijnacker, alles nog goed in orde ik hoop van wel, met het voetballen gaat het tot nog toe nog niet zo erg hè, volgens de verslagen tenminste. Ja, ons elftal is wel erg gehandicapt hè, er zullen weinig clubs zoveel spelers kwijt zijn als Oliveo, maar de tijd komt weer dat de hele club weer compleet is hoor Frank, en dat zal best niet zo lang meer duren hoor, dat geloof ik tenminste. Het is nu niet zo erg druk meer op Pijnacker ook zeker, nu die soldaten weer weg zijn, want er waren er toch nog al veel hè. Ja, thuis schreven ze het tenminste.

Van Henk heb ik van de week ook nog een brief gehad, hij had het niet zo erg naar zijn zin schreef hij. Hij had wel genoeg te eten schreef hij, maar die baas van hem daar kan hij niet zo erg goed mee opschieten. Van jou heb ik ook een kaart gehad van de week. Nic die maakt het ook aardig nu, tenminste beter als in het begin. Leo zal hier ook nog een brief bij doen, dan kan die gelijk in die enveloppe begrijp je.

Nu Frank ik ga zo zachtjes aan eens op gaan stappen, want het wordt tijd. Nu Frank ontvang de Hartelijke Groeten van Leo en van mij, Kees (Schuring)

J.A.M. RUYGT Pijnacker
Telefoon 45 vlielandseweg 43

Lollar 21 November 1943

ontv. 4/12 `43

Beste Frank en Riet

Het is eigenlijk geen manier van mij om zo'n lange tijd niet te schrijven, maar dat moet U me maar niet te zwaar aanrekenen want kom ik s'avonds van de fabriek dan ben ik meestal blij als ik op mijn strozak kan kruipen. Die avonden dat het dan nog wat later wordt heb ik zoveel karweitjes in orde te brengen dat er weer niets van komt. Vrije Zondagen heb ik ook zoveel niet. Vorige week Zaterdag werd er bekend gemaakt welke Zondagen we dit jaar nog moesten werken. De 14 en de 28 November en de 5 en de 19 December. Dus als ik nu morgenvroeg om 6 uur start moet ik tot de 12 December doorwerken. Dus voorlopig kan ik vooruit. Het enigste verschil tussen Zondag en een gewone werkdag is dat er maar tot 3 uur gewerkt wordt (beste mensen niet) en dat er s'avonds geen eten gegeven wordt. Nu tref ik het nog dat ik niet in de gieterijen werkt want die draaien dag en nacht. Elke Zondag ook. Als ik naar die jongens kijk die de hele dag bij dat vuur moeten werken nou dan heb ik het wat werk betreft het op het ogenblik zo slecht nog niet. Hoe ik die 2 eerste maanden doorgestoomd ben weet ik eigenlijk nog niet. 7 dagen in de week werken en altijd in de nacht. Gossiepietje maar dat is gelukkig achter de rug. Mijn werk van nu is zoals ik U al geschreven heb heel licht. En verwarmd. Dat is hier ook wat. We krijgen nu nog steeds geen brandstof om de barak te verwarmen. Toch brand bijna elke avond de kachel want bij de fabriek ligt de ene berg cokes naast de andere. De rest kunnen ze dan wel aan ons overlaten. De Italianen hier hebben allemaal een werk-overall gehad waar met grote witte letters I.M.I. opstaat. Waarom geen persil of ata?. Ik denk dat het hierdoor komt dat ze met i.m.i. niet het wasmiddel bedoelen maar, Italiaener, Militär, Internist. Een paar weken geleden hebben ze appèl gehad. Toen konden ze kiezen. Hier te blijven werken en voor de rest achter het prikkeldraad te blijven of weer soldaat te worden aan Duitse zijde. 15 van de 230 kozen het laatste, of die jongens ook veel voor soldaatje spelen voelen niet, want hier hebben ze het heel niet best hoor. Wat mijn verlof betreft sta ik er ook niet best voor. Na die verlofsperre zijn er hier uit de provincie 860 Fransen met verlof gegaan, 240 kwamen er terug. De rest heeft er schijnbaar tabak van (ik ken er nog een). Nu wil de baserij ons hier wijsmaken dat als het zo door gaat het verlof helemaal aan de kant gezet wordt. Lus je nog peultjes. Frank de brieven heb ik allemaal ontvangen hoor. Donders jammer zeg dat en van D.V.C. en van S.F.C. verloren moest worden. Nu hekkensluis af zien te worden, dat zal als ik het zo bekijk nog een hele toer worden. Ik hoop nog steeds dat ik nog met een ONTETTERENDE eindspurt de laatste wedstrijden mee kan doen. Ik heb een zin erin. Tot weerzien en de hartelijke groeten aan de Zaterdagmiddag club en de andere Oliveanen van Jan Ruygt.

J.A.M. Ruygt No 409, Fzn
Lager Logano, Lollar bei Gieszen

Göttingen , 22 Nov. 1943

Beste Frank en Riet,

Tokkie heeft gisteren een brief aan je zitten pennen en nu zal ik gelijk van de gelegenheid gebruik maken er een briefje bij te doen. Ja, hij is er eens tusschen uit gekropen. Zaterdagavond is hij gekomen en heeft hier geslapen. Het valt me werkelijk mee zoo goed als hij zich op het oogenblik gedraagt. Maar als je de verhalen zoo uit zijn eigen mond hoort dan kun je wel nagaan dat hij heel wat mee gemaakt heeft. Een armoedig zaakje dat het er anders is. Nee daar kan je je geen voorstelling van maken. Ze slapen met zo'n 50 man in een tent. Twee kachels pogen er nog een klein beetje warmte in te brengen maar je begrijpt zeker wel dat de wind altijd maar door de tent speelt. De Zondag hebben we in gepaste dronkenschap doorgebracht. Van Henk kreeg ik een brief en die heeft me beloofd dat als we met Kerstmis hier zitten hij zal zorgen dat ik een flesch wijn krijg. Als hij geen verlof kan krijgen zou hij proberen hier heen te komen. Ik hoop maar dat het niet nodig is, al begint het al knap naar Kerstmis op te schieten. Nog maar een maandje hè.

Met de voetballerij gaat het anders ook hopeloos. D.V.C. en D.F.C. verloren. Ik had minstens op een gelijkspel gerekend. En dan nog zulke groote nederlagen. Maar enfin van de andere elftallen heb je tenminste nog wat plezier.

Hoe is het met je verjaardag geweest Riet? Gezellig en druk zeker. Nou ik kom binnenkort een borreltje halen hoor, dus houdt maar wat klaar.

De vorige week hebben wij hier een ritueeltje gehad. De hele keet is uitgegast. Voor die feestelijke gelegenheid mochten we op de zolder slapen. Aan weerskanten van de vloer was wat stroo gespreid en we kregen 2 dekens per persoon. Wij slapen, dat kun je zeker wel begrijpen, ongeveer 50 man bij elkaar. S,avonds om 10 uur komen er thuis en s,nachts om 4 uur. het hele stel wordt dan natuurlijk wakker. En dan nog de kwestie met de dekens. De een had er 4 of 5 en de ander had niets. Dus vielen er wel eens harde woorden. Zaterdag mochten we weer in de barak, en stinken naar dat vuile vieze gas. Op het oogenblik is het weer normaal, maar we zijn Zaterdag allemaal de stad in gegaan. Je zal vragen waarom is de keet uitgegast. Er waren in twee van de 7 kamers een paar wandbeestjes. Ze kwamen op het idee om de boel uit te gasen, doordat in de cantine iemand een etensbonnetje gaf en daar zat zoo 'n beestje aan vast. De lagerfuhrer heeft toen het besluit genomen om de barak uit te gassen. Alle kieren waren dicht geplakt. De ramen hadden ze er ook maar bij genomen en zoo hebben we 5 dagen in een afgesloten hok gezeten. En het mooiste is de beestjes zijn nog niet dood ook.

Hier is alles nog steeds rustig. Ik hoop maar dat het bij jullie ook nog zoo is en in Delft ook. Ontvang jullie de allerhartelijkste groeten ook voor de beide Opoetjes en Opa, Lettie en Tonie En een tot spoedig weerzien in Holland van jullie vriend.

Leo (v.d. Leeuw)